

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

18 април 2024 година *

„Преюдициално запитване — Гражданство на Съюза — Гражданин на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, пребиваващ в държава членка — Членове 20 и 22 ДФЕС — Активно и пасивно изборително право в изборите за Европейски парламент в държавата членка на пребиваване — Член 50 ДЕС — Споразумение за оттегляне на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия — Последици от оттеглянето на държава членка от Съюза — Зачиване от изборителните списъци в държавата членка на пребиваване — Член 39 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Валидност на Решение (ЕС) 2020/135“

По дело C-716/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal judiciaire d'Auch (Първоинстанционен съд Ош, Франция) с акт от 15 ноември 2022 г., постъпил в Съда на 23 ноември 2022 г., в рамките на производство по дело

EP

срещу

Préfet du Gers,

Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE),

при участието на:

Commune de Thoux, представлявана от кмета на Thoux (Ту),

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: N. Piçarra, председател на състава, N. Jääskinen (докладчик) и M. Gavales, съдии,

генерален адвокат: A. M. Collins,

секретар: N. Mundhenke, администратор,

* Език на производството: френски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 16 ноември 2023 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за ЕР, от J.-N. Caubet-Hilloutou и J. Fouchet, адвокати,
- за френското правителство, от B. Fodda, J. Illouz, E. Leclerc и S. Royon, в качеството на представители,
- за румънското правителство, от E. Gane, O.-C. Ichim и A. Wellman, в качеството на представители,
- за Съвета на Европейския съюз, от M. Bauer, J. Ciantar и R. Meyer, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от H. Krämer, E. Montaguti и A. Spina, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до валидността на Решение (ЕС) 2020/135 на Съвета от 30 януари 2020 година относно сключването на Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 29, 2020 г., стр. 1), както и до тълкуването на това решение, на Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 29, 2020 г., стр. 7), прието на 17 октомври 2019 г. и влязло в сила на 1 февруари 2020 г. (наричано по-нататък „Споразумението за оттегляне“), на член 6, параграф 3 ДЕС, на член 1 от Акта за избирането на членове на Европейския парламент чрез всеобщи преки избори, приложен към Решение 76/787/ЕОВС, ЕИО, Евратом на Съвета от 20 септември 1976 г. (ОВ L 278, 1976 г., стр. 1), изменен с Решение 2002/772/ЕО, Евратом на Съвета от 25 юни 2002 г. и 23 септември 2002 г. (ОВ L 283, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 47) (наричан по-нататък „Актът за избирането“), на членове 1, 7, 11, 21, 39, 41 и 52 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), както и на решения от 12 септември 2006 г., Испания/Обединено кралство (C-145/04, EU:C:2006:543), и от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers и Institut national de la statistique et des études économiques (C-673/20, наричано по-нататък „решението Préfet du Gers I“, EU:C:2022:449).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между ЕР, гражданка на Обединеното кралство, пребиваваща от 1984 г. във Франция, от една страна, и préfet du Gers (префект на Жер, Франция) и Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE) (Национален

институт за статистика и икономически изследвания, Франция), от друга страна, по повод на заличаването на ЕР от избирателните списъци във Франция и отказа за повторното ѝ вписване в съответния специален избирателен списък.

Правна уредба

Правото на Съюза

Договорите за ЕС и за функционирането на ЕС

3 Текстът на член 6, параграф 3 ДЕС е следният:

„Основните права, както са гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи[, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“)] и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите членки, са част от правото на Съюза в качеството им на общи принципи“.

4 Член 9 ДЕС гласи:

„[...] Всяко лице, което притежава гражданство на държава членка, е гражданин на Съюза. Гражданството на Съюза се добавя към, а не замества националното гражданство“.

5 Член 50 ДЕС предвижда:

„1. Всяка държава членка може да реши, в съответствие със своите конституционни изисквания, да се оттегли от [Европейския съюз].

2. Държавата членка, която реши да се оттегли, нотифицира за намерението си Европейския съвет. В съответствие с насоките, дадени от Европейския съвет, Съюзът договаря и сключва споразумение с тази държава, с което се определят редът и условията за нейното оттегляне, като се вземат предвид рамките на бъдещите ѝ отношения със Съюза. Това споразумение се договаря в съответствие с член 218, параграф 3 [ДФЕС]. Съветът [на Европейския съюз] сключва споразумението от името на Съюза, като действа с квалифицирано мнозинство след одобрение от Европейския парламент.

3. Договорите престават да се прилагат спрямо засегнатата държава от датата на влизане в сила на споразумението за оттегляне, или при липса на такова, две години след нотификацията, посочена в параграф 2, освен ако Европейският съвет в съгласие със засегнатата държава членка не реши с единодушие да продължи този срок.

[...]“.

6 Член 18, първа алинея ДФЕС гласи:

„В обхвата на приложение на Договорите и без да се засягат специалните разпоредби, съдържащи се в него, се забранява всякаква дискриминация на основание гражданство“.

7 Съгласно член 20 ДФЕС:

„1. Създава се гражданство на Съюза. Всяко лице, което притежава гражданство на държава членка, е гражданин на Съюза. Гражданството на Съюза се добавя към, а не замества националното гражданство.

2. Гражданите на Съюза се ползват с правата и имат задълженията, предвидени от Договорите. Те имат, *inter alia*:

[...]

б) правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент, както и в общинските избори в държавата членка, в която пребивават, при същите условия, както и гражданите на тази държава;

[...]“.

8 Член 22 ДФЕС гласи:

„1. Всеки гражданин на Съюза, пребиваващ в държава членка, на която не е гражданин, има право да избира и да бъде избран в местни избори в държава членка, на територията на която пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава. [...]

2. [...] [В]секи гражданин на Съюза, пребиваващ в държава членка, чийто гражданин не е, има право да избира и да бъде избран в изборите за Европейски парламент в държавата членка, където пребивава при същите условия, както и гражданите на тази държава. [...]“.

Хартата

9 Член 39 („Право на гражданите да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейския парламент“) от Хартата предвижда в параграф 1:

„Всеки гражданин на Съюза има право да избира и да бъде избран в изборите за Европейския парламент в държавата членка, в която пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава“.

Споразумението за оттегляне

10 Споразумението за оттегляне е одобрено от името на Съюза и Европейската общност за атомна енергия (ЕОАЕ) с Решение 2020/135.

11 Първата част от това споразумение е озаглавена „Общи разпоредби“ и включва членове 1—8. Съгласно член 2, букви в) и д) от посоченото споразумение:

„За целите на настоящото споразумение се прилагат следните определения:

[...]

в) „гражданин на Съюза“ означава лице, което има гражданство на държава членка;

[...]

д) „преходен период“ означава периодът, предвиден в член 126“.

- 12 Втората част от Споразумението за оттегляне е озаглавена „Права на гражданите“ и включва членове 9—39. Член 9, букви в) и г) от това споразумение гласи:

„За целите на настоящата част и без да се засяга дял III се прилагат следните определения:

[...]

в) „приемаща държава“ означава:

- i) по отношение на граждани на Съюза и членове на техните семейства — Обединеното кралство, ако те са упражнили правото си на пребиваване там в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и продължават да пребивават там след това;
- ii) по отношение на граждани на Обединеното кралство и членове на техните семейства — държавата членка, в която те са упражнили правото си на пребиваване в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и в която продължават да пребивават след това;

г) „държава на месторабота“ означава:

- i) по отношение на граждани на Съюза — Обединеното кралство, ако те са извършвали стопанска дейност като погранични работници преди края на преходния период и продължават да извършват стопанска дейност след това;
- ii) по отношение на гражданите на Обединеното кралство — държавата членка, в която те са извършвали стопанска дейност като погранични работници преди края на преходния период и в която продължават да извършват стопанска дейност след това“.

- 13 Член 10 („Персонален обхват“) от посоченото споразумение предвижда:

„1. Без да се засяга дял III, настоящата част се прилага за следните лица:

- а) граждани на Съюза, които са упражнили правото си на пребиваване в Обединеното кралство в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и продължават да пребивават там след това;
- б) граждани на Обединеното кралство, които са упражнили правото си на пребиваване в държава членка в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и продължават да пребивават там след това;

[...]“.

- 14 Член 12 („Забрана за дискриминация“) от Споразумението за оттегляне гласи:

„В рамките на обхвата на настоящата част и без да се засягат специалните разпоредби, съдържащи се в нея, в приемащата държава и в държавата на месторабота се забранява всяка дискриминация на основание гражданство по смисъла на член 18, първа алинея [ДФЕС] по отношение на лицата, посочени в член 10 от настоящото споразумение“.

15 Членове 13—39 от това споразумение съдържат разпоредби, в които се уточнява съдържанието на правата, от които се ползват лицата, посочени във втората част от същото споразумение.

16 Член 126 („Преходен период“) от посоченото споразумение гласи:

„Определя се преходен период или период на изпълнение, който започва да тече от датата на влизане в сила на настоящото споразумение и приключва на 31 декември 2020 г.“.

17 Член 127 („Обхват на прехода“) от Споразумението за оттегляне предвижда:

„1. Освен ако в настоящото споразумение не е предвидено друго, по време на преходния период правото на Съюза е приложимо по отношение на и в Обединеното кралство.

Следните разпоредби на Договорите и актове, приети от институциите, органите, службите или агенциите на Съюза, обаче не са приложими по отношение на и в Обединеното кралство по време на преходния период:

[...]

б) член 11, параграф 4 [ДЕС], член 20, параграф 2, буква б), член 22 и член 24, първа алинея [ДФЕС], членове 39 и 40 от [Хартата] и актовете, приети въз основа на тези разпоредби.

[...]

6. Освен ако в настоящото споразумение не е предвидено друго, по време на преходния период всяко позоваване на държавите членки в правото на Съюза, приложимо съгласно параграф 1, включително както то е въведено и приложено от държавите членки, се разбира като включващо Обединеното кралство“.

18 Съгласно член 185 от това споразумение то влиза в сила на 1 февруари 2020 г. Освен това от четвърта алинея от този член следва, че втората част от посоченото споразумение се прилага, считано от края на преходния период.

Актът за избирането

19 Съгласно член 1 от Акта за избирането:

„1. Във всяка държава членка членовете на Европейския парламент се избират въз основа на пропорционална избирателна система, като се използват листи или система с един прехвърляем глас.

2. Държавите членки могат да разрешат използването на избирателна система, основана на преференциалните листи в съответствие с приетите от тях условия.

3. Изборите се провеждат чрез всеобщо пряко, свободно и тайно гласуване“.

20 Съгласно член 7, първа алинея от този акт, освен ако в него не е предвидено друго, избирателната процедура във всяка една от държавите членки се урежда от разпоредбите на националното право.

Френското право

- 21 Член 2 от Loi n° 77-729, du 7 juillet 1977, relative à l'élection des représentants au Parlement européen (Закон № 77—729 от 7 юли 1977 г. за избирането на представители в Европейския парламент) (JORF от 8 юли 1977 г., стр. 3579), изменен с Loi n° 2018-509, du 25 juin 2018 (Закон № 2018-509 от 25 юни 2018 г.) (JORF от 26 юни 2018 г., текст № 1) (наричан по-нататък „Закон № 77—729“), предвижда:

„Избирането на представители в Европейския парламент, предвидено в [Акта за избирането], приложим по силата на Loi n° 77-680 du 30 juin 1977 (Закон № 77-680 от 30 юни 1977 г.) [за одобряване на разпоредбите, приложени към решението на Съвета на Европейските общности от 20 септември 1976 г., относно избирането на представители в Европейския парламент (JORF от 1 юли 1977 г., стр. 3479)], се урежда от дял I на книга I от Code électoral (Изборен кодекс) и от разпоредбите на следващите глави. Двумесечният срок, предвиден в член L. 118—2, първа алинея от същия кодекс, се удължава на четири месеца.

Френските избиратели, които пребивават в друга държава — членка на Европейския съюз, обаче не участват в гласуването във Франция, нито в гласуването, организирано при условията, предвидени в член 23 от настоящия закон, ако са допуснати да упражнят правото си на глас за избирането на представители в Европейския парламент в държавата, в която пребивават“.

- 22 Член 2-1 от Закон № 77-729 гласи:

„Гражданите на държава — членка на Европейския съюз, различна от Франция, които пребивават на френска територия, могат да участват в избирането на представители на Франция в Европейския парламент при същите условия като френските избиратели, при спазване на специалните правила, предвидени за тях в настоящия закон.

Лицата по първа алинея се считат за пребиваващи във Франция, ако действителното им местоживеене е там или ако пребиваването им е продължително“.

- 23 Член 2-2 от Закон № 77-729 предвижда:

„За да упражнят правото си на глас, лицата по член 2-1 се регистрират по свое заявление в специален избирателен списък. Те могат да заявят своята регистрация, ако се ползват от избирателно право в своята държава на произход и ако отговарят на правните условия, освен френското гражданство, да са избиратели и да бъдат регистрирани в избирателен списък във Франция“.

- 24 Съгласно член L 16, параграф III, точка 2 от Code électoral, изменен с Loi n° 2016-1048, du 1er août 2016, rénovant les modalités d'inscription sur les listes électorales (Закон № 2016—1048 от 1 август 2016 г. за обновяване на реда и условията за вписване в избирателните списъци) (JORF от 2 август 2016 г., текст № 3) INSEE е компетентен да заличи от единния избирателен регистър починалите избиратели и тези, които вече нямат право на глас.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 25 EP, гражданка на Обединеното кралство, пребивава във Франция от 1984 г. и е омъжена за френски гражданин. Тя не е поискала или придобила френско гражданство.

- 26 След влизането в сила на Споразумението за оттегляне на 1 февруари 2020 г. ЕР е заличена от избирателните списъци във Франция, считано от тази дата. Поради това не ѝ е било разрешено да участва в проведените там общински избори на 15 март 2020 г.
- 27 На 6 октомври 2020 г. ЕР подава заявление за повторно вписване в специалния избирателен списък за граждани на Съюза, които не са френски граждани.
- 28 С решение от 7 октомври 2020 г. заявлението ѝ получава отказ от кмета на община Ту (Франция).
- 29 На 9 ноември 2020 г. ЕР оспорва това решение пред запитващата юрисдикция Tribunal judiciaire d'Auch (Първоинстанционен съд Ош, Франция). Тази юрисдикция отправя преюдициално запитване до Съда относно правото на гражданите на Обединеното кралство да избират и да бъдат избирани в общинските и европейските избори, организирани във Франция, на което Съдът отговаря с решение от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers I (C-673/20, EU:C:2022:449).
- 30 Вследствие на това решение ЕР иска от запитващата юрисдикция да отправи отново преюдициално запитване до Съда, за да се произнесе по въпроса за валидността на Споразумението за оттегляне в специфичния контекст на изборите за Европейски парламент.
- 31 ЕР признава, че от решение от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers I (C-673/20, EU:C:2022:449), следва, че гражданите на Обединеното кралство са загубили европейското гражданство и правото да избират и да бъдат избирани в общинските избори в държавата членка, в която пребивават.
- 32 Пред запитващата юрисдикция ЕР поддържа, че Съдът все още не се е произнесъл по въпроса за правото на гражданите на Обединеното кралство да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават, и че в този контекст следва да се вземат предвид решението на Европейския съд по правата на човека от 18 февруари 1999 г., Matthews с/у Обединено кралство (СЕ:ЕЧП:1999:0218) JUD002483394), и решение от 12 септември 2006 г., Испания/Обединено кралство (C-145/04, EU:C:2006:543).
- 33 Според запитващата юрисдикция от тези решения следва, че би могло да се счита, че лице с постоянно пребиваване на територията на Съюза принадлежи към „законодателна структура“, в случая европейска. В този контекст мерките, които държавите могат да приемат за ограничаване на правото на глас, трябвало да бъдат пропорционални на преследваната цел, без да засягат самата същност на това право и да го лишават от неговата ефективност. В случая обаче прилагането на разпоредбите на Споразумението за оттегляне засягало непропорционално основното право на ЕР на глас.
- 34 При тези обстоятелства Tribunal judiciaire d'Auch (Първоинстанционен съд Ош) решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Не е ли Решение [2020/135] отчасти невалидно, тъй като [Споразумението за оттеглянето] нарушава членове 1, 7, 11, 21, 39 и 41 от [Хартата], член 6[, параграф 3 ДЕС] и принципа на пропорционалност, закрепен в член 52 от тази харта, доколкото не съдържа разпоредба, съгласно която да могат да запазят правото да гласуват на

европейски избори [гражданите на Обединеното кралство], упражнили свободата си на движение и установяване на територията на друга държава членка, независимо дали в нея е разрешено двойното гражданство, и по-специално тези от тях, които пребивават в друга държава членка повече от 15 години и за които важи [законът на Обединеното кралство] „15 year rule“, и съответно лишаването от всякакво право на глас се утежнява още повече за лицата, които не са имали право чрез гласуване да се противопоставят на загубата на европейското си гражданство, както и за тези, които са положили клетва за вярност към [короната на Обединеното кралство]?

- 2) Трябва ли Решение [2020/135], [Споразумението за оттегляне], член 1 от [Акта за избирането], решение [от 12 септември 2006 г., Испания/Обединено кралство (C-145/04, EU:C:2006:543)], членове 1, 7, 11, 21, 39 и 41 от [Хартата], член 6[, параграф 3 ДЕС] и решение [от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers (C-673/20, EU:C:2022:449)], да се тълкуват в смисъл, че лишават бившите граждани на Съюза, които са упражнили правото си на свободно движение и свободно установяване на територията на Европейския съюз, от правото да избират и да бъдат избирани на европейските избори в държава членка, и особено бившите граждани на Европейския съюз, които вече нямат никакво право да гласуват, тъй като от повече от петнадесет години личният и семейният им живот е на територията на Съюза, и не са могли чрез гласуване да се противопоставят на оттеглянето на тяхната държава членка от Европейския съюз, довело до загуба на европейското им гражданство?“.

По преюдициалните въпроси

По втория въпрос

- 35 С втория си въпрос, който следва да се разгледа на първо място, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Споразумението за оттегляне във връзка с Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза на 1 февруари 2020 г. гражданите на тази държава, които са упражнили правото си да пребивават в държава членка преди края на преходния период, не се ползват с правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.
- 36 Най-напред е необходимо да се уточни, че в случая ЕР не е гражданин на нито една държава членка и следователно не е гражданин на Съюза по смисъла на член 9 ДЕС или на член 2, буква в) от Споразумението за оттегляне. В замяна на това тя е упражнила правото си да пребивава в държава членка преди края на преходния период, който съгласно член 2, буква д) във връзка с член 126 от това споразумение е протекъл от 1 февруари до 31 декември 2020 г.
- 37 Съдът обаче вече е постановил в точка 83 от решение от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers I (C-673/20, EU:C:2022:449), че членове 9 и 50 ДЕС, както и членове 20—22 ДФЕС, разглеждани във връзка със Споразумението за оттегляне, трябва да се тълкуват в смисъл, че от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза на 1 февруари 2020 г. гражданите на тази държава, които са упражнили правото си на пребиваване в държава членка преди края на този преходен период, не се ползват със статут на гражданин на Съюза, нито по-специално съгласно член 20, параграф 2, буква б) и член 22 ДФЕС с правото да избират

и да бъдат избирани в общинските избори в своята държава членка на пребиваване, включително когато са лишени по силата на правото на държавата, на която са граждани, от правото да гласуват в изборите, организирани от последната държава.

- 38 При това положение следва да се прецени дали това тълкуване е приложимо и по отношение на правото на гражданите на Обединеното кралство, като ЕР, да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.
- 39 В това отношение, на първо място, следва да се отбележи, че съгласно член 9 ДЕС и член 20 ДФЕС гражданството на Съюза изисква притежаването на гражданство на държава членка (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 46—48).
- 40 Член 20, параграф 2 и членове 21 и 22 ДФЕС свързват редица права със статута на гражданин на Съюза, който съгласно постоянната съдебна практика е създаден, за да бъде основният статут на гражданите на държавите членки (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 49 и 50, и цитираната съдебна практика).
- 41 Гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани, се ползват по-специално по силата на член 20, параграф 2, буква б) и член 22, параграф 2 ДФЕС с правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават. Член 39 от Хартата също признава това право. Нито една от тези разпоредби обаче не предвижда посоченото право в полза на гражданите на трети държави.
- 42 Съдът обаче вече е постановил, че обстоятелството, че дадено лице е упражнило правото си свободно да се движи и да пребивава на територията на друга държава членка, когато държавата, на която е гражданин, е била държава членка, не може да му позволи да запази статута на гражданин на Съюза и всички свързани с него права, произтичащи от Договора за функционирането на ЕС, ако след оттеглянето на неговата държава на произход от Съюза то вече не притежава гражданство на държава членка (решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 52).
- 43 Тъй като съгласно член 50, параграф 3 ДЕС към датата на влизането в сила на Споразумението за оттегляне, а именно 1 февруари 2020 г., Договорите на Съюза вече не се прилагат спрямо Обединеното кралство, считано от тази дата гражданите на посочената държава са загубили статута на гражданин на Съюза. Следователно те повече не се ползват на основание член 20, параграф 2, буква б) ДФЕС и член 22 ДФЕС нито с правото да избират и да бъдат избирани в общинските избори в своята държава членка на пребиваване (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 55 и 58), нито с правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в тази държава членка.
- 44 Предвид въпросите на запитващата юрисдикция следва, от една страна, да се уточни, че този извод не се поставя под въпрос от обстоятелството, че гражданин на Обединеното кралство като ЕР е лишен от правото да избира в Обединеното кралство по силата на правна норма на тази държава, съгласно която гражданин на последната, който пребивава повече от петнадесет години в чужбина, вече няма право да участва в изборите в посочената държава.

- 45 Всъщност това правило е избор на избирателно право, направен от същата бивша държава членка, понастоящем трета държава. Освен това загубването от нейните граждани на статута на гражданин на Съюза и вследствие на това на правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават, произтича автоматично от самото решение, взето суверенно от Обединеното кралство, да се оттегли от Съюза в съответствие с член 50, параграф 1 ДЕС и да се превърне в трета държава спрямо него. При това положение нито компетентните органи на държавите членки, нито техните съдилища могат да бъдат задължени да направят индивидуална преценка на последиците от загубването на статута на гражданин на Съюза за съответното лице от гледна точка на принципа на пропорционалност (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 59—62).
- 46 От друга страна, член 1 във връзка с член 7 от Акта за избирането само потвърждава в параграф 1, че членовете на Европейския парламент се избират по реда и условията, уточнени в този член 1. Следователно въз основа на посочения член 1 след оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза гражданин на тази държава като ЕР не може да се ползва с право да избира в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивава.
- 47 На второ място, необходимо е да се отбележи, че подобно на правото да избират и да бъдат избирани в общинските избори, разглеждано по делото, по което е постановено решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I* (C-673/20, EU:C:2022:449), Споразумението за оттегляне не съдържа разпоредба, предоставяща на гражданите на Обединеното кралство, които са упражнили правото си да пребивават в държава членка в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период, право да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.
- 48 Следователно, считано от 1 февруари 2020 г., държавите членки вече не са длъжни да приравняват гражданите на Обединеното кралство на гражданите на държава членка за целите на прилагането на член 20, параграф 2, буква б) и на член 22 ДФЕС, както и на членове 39 и 40 от Хартата, нито съответно да предоставят на пребиваващите на тяхна територия граждани на Обединеното кралство правото, признато с тези разпоредби на лицата, които, като граждани на държава членка, имат статут на граждани на Съюза, да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент и в общинските избори (решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 71).
- 49 Това тълкуване на Споразумението за оттегляне не може да бъде поставено под въпрос нито от различните разпоредби на първичното право на Съюза, нито от посочената от запитващата юрисдикция съдебна практика.
- 50 В това отношение следва да се припомни най-напред, че макар закрепените в ЕКПЧ основни права да са част от правото на Съюза като общи принципи, както потвърждава член 6, параграф 3 ДЕС, и макар член 52, параграф 3 от Хартата да предвижда, че съдържащите се в нея права, съответстващи на права, гарантирани от ЕКПЧ, имат същия смисъл и обхват като дадените им в посочената конвенция, докато Съюзът не се присъедини към тази конвенция, тя не представлява юридически акт, формално интегриран в правния ред на Съюза (решение от 16 юли 2020 г., *Facebook Ireland и Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, т. 98 и цитираната съдебна практика).

- 51 При тези обстоятелства Съдът е приел, че правото на Съюза следва да се тълкува и валидността на актовете на Съюза следва да се разглежда с оглед на гарантираните от Хартата основни права (решение от 16 юли 2020 г., *Facebook Ireland и Schrems*, C-311/18, EU:C:2020:559, т. 99 и цитираната съдебна практика).
- 52 След това уточнение, що се отнася, първо, до член 21 от Хартата, в който е закрепен принципът на недопускане на дискриминация, предвиден също в член 18, първа алинея ДФЕС, необходимо е да се припомни, че забраната в член 12 от Споразумението за оттегляне на всяка дискриминация на основание гражданство по смисъла на този член 18 в приемащата държава по смисъла на член 9, буква в) от това споразумение и в държавата на месторабота, както е определена в член 9, буква г) от същото споразумение, по отношение на лицата по член 10 от посоченото споразумение се отнася съгласно самия текст на този член 12 до втората част на същото споразумение (решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 76).
- 53 Налага се обаче изводът, че подобно на правото да избират и да бъдат избирани в общинските избори в държавата членка на пребиваване на гражданите на Обединеното кралство, посочени в член 10, буква б) от Споразумението за оттегляне, правото на тези граждани да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент не попада в приложното поле на втората част от това споразумение.
- 54 Така гражданин на Обединеното кралство като ЕР, който е упражнил правото си да пребивава в държава членка в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и продължава да пребивава там след това, няма основание да се позовава на забраната за дискриминация, посочена в точка 52 от настоящото решение или още на член 21 от Хартата, за да иска да упражнява правото да избира и да бъде избран в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивава, от което той е лишен вследствие на суверенното решение на Обединеното кралство да се оттегли от Съюза (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 77).
- 55 Освен това е необходимо да се уточни също, че член 18, първа алинея ДФЕС не намира приложение при евентуално различно третиране между гражданите на държавите членки и гражданите на трети държави (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 78 и цитираната съдебна практика).
- 56 Второ, що се отнася до член 39 от Хартата, следва да се отбележи, че този член е сред разпоредбите на правото на Съюза, които не се прилагат за гражданите на Обединеното кралство, независимо дали по време на преходния период, или след това (вж. в този смисъл решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 70 и 75). Ето защо тези граждани не могат да претендират, че имат право да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават, въз основа на тълкуване на Споразумението за оттегляне с оглед на посочения член 39.
- 57 Трето, що се отнася до посочените от запитващата юрисдикция членове 1, 7, 11 и 41 от Хартата, достатъчен е изводът, че гражданин на Обединеното кралство като ЕР не може въз основа на тълкуване на Споразумението за оттегляне с оглед на тези членове 1, 7, 11 и 41 да се позовава и на правото да избира и да бъде избран в изборите за Европейски

парламент, организирани в държавата членка, в която пребивава, тъй като в противен случай няма да се съобрази със самия текст на член 20, параграф 2, буква б) и член 22, параграф 2 ДФЕС, на член 39 от Хартата, както и на разпоредбите на това споразумение.

- 58 Накрая, четвърто и последно, що се отнася до посоченото от запитващата юрисдикция решение от 12 септември 2006 г., Испания/Обединено кралство (C-145/04, EU:C:2006:543), следва да се отбележи, че установената с това решение съдебна практика не е приложима към положение като разглежданото в главното производство.
- 59 Всъщност по делото, по което е постановено посоченото решение, на Съда е поставен въпросът дали с оглед на състоянието на общностното право към момента на настъпване на фактите държава членка може да предостави право на глас в изборите за Европейски парламент на лица, които не са граждани на Съюза, но пребивават на нейна територия.
- 60 Именно в този контекст Съдът е постановил в точка 78 от същото решение, че „при сегашното състояние на общностното право определянето на лицата, които имат право да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент, е от компетентността на всяка държава членка при спазване на общностното право и че членове 189, 190, 17 и 19 ЕО допускат възможността държавите членки да признават това активно и пасивно избирателно право на определени лица, които имат тясна връзка с тях, но не са техни граждани или граждани на Съюза, пребиваващи на тяхна територия“.
- 61 За разлика от делото, по което е постановено решение от 12 септември 2006 г., Испания/Обединено кралство (C-145/04, EU:C:2006:543), настоящото дело се отнася не до въпроса дали държавите членки могат да предоставят на лица, които не са граждани на Съюза, правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент, а до въпроса дали тези държави членки са длъжни да предоставят това право на лица, които вече не са граждани на Съюза, а именно гражданите на Обединеното кралство, пребиваващи на тяхна територия, след оттеглянето на тази държава от Съюза на 1 февруари 2020 г.
- 62 Предвид изложените по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че Споразумението за оттегляне, разгледано във връзка с Хартата, трябва да се тълкува в смисъл, че от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза на 1 февруари 2020 г. гражданите на тази държава, които са упражнили правото си да пребивават в държава членка преди края на преходния период, не се ползват с правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.

По първия въпрос

- 63 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали с оглед на член 6, параграф 3 ДЕС, членове 1, 7, 11, 21, 39 и 41 от Хартата и принципа на пропорционалност Решение 2020/135 е невалидно, тъй като Споразумението за оттегляне не предоставя на гражданите на Обединеното кралство, които са упражнили правото си на пребиваване в държава членка преди края на преходния период, правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.

- 64 В това отношение, що се отнася, първо, до преценката на валидността на Решение 2020/135 с оглед на член 6, параграф 3 ДЕС и членове 1, 7, 11, 21, 39 и 41 от Хартата, в точки 50—57 от настоящото решение бе отбелязано, че гражданин на Обединеното кралство, който е упражнил правото си да пребивава в държава членка в съответствие с правото на Съюза преди края на преходния период и продължава да пребивава там след това, не може да се позовава въз основа на Споразумението за оттегляне и тези членове от Хартата на правото да избира и да бъде избрано в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивава.
- 65 При това положение не може да се счита, че Решение 2020/135 противоречи на посочените членове от Хартата, тъй като одобреното с това решение Споразумение за оттегляне не предоставя на гражданите на тази бивша държава членка, понастоящем трета държава, които са упражнили правото си на пребиваване в държава членка преди края на преходния период, правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.
- 66 Що се отнася, второ, до преценката на валидността на Решение 2020/135 с оглед на принципа на пропорционалност, необходимо е да се подчертае, че нищо в преписката, с която разполага Съдът, не позволява да се приеме, че в качеството си на договаряща страна по Споразумението за оттегляне Съюзът е превишил пределите на своето право на преценка при осъществяването на външните отношения, като не е изискал в това споразумение да се предвиди право в полза на граждани на Обединеното кралство, упражнили правото си на пребиваване в държава членка преди края на преходния период, да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.
- 67 В това отношение институциите на Съюза разполагат с широки по обхвата си правомощия за политически решения при осъществяването на външните отношения. При упражняването на прерогативите в тази област тези институции могат да сключват международни споразумения по-специално въз основа на принципа на реципрочност и взаимни ползи (решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 99 и цитираната съдебна практика).
- 68 В този смисъл те не са длъжни да предоставят едностранно на гражданите на трети държави права като правото на гражданите да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават, което освен това е запазено единствено за гражданите на Съюза съгласно член 20, параграф 2, буква б), член 22 ДФЕС и член 39 от Хартата (вж. по аналогия решение от 9 юни 2022 г., *Préfet du Gers I*, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 99).
- 69 При тези условия Съветът на Европейския съюз не може да бъде упрекнат, че с Решение 2020/135 е одобрил Споразумението за оттегляне, при положение че последното не предоставя на гражданите на Обединеното кралство правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават, независимо дали по време на преходния период, или след това.
- 70 Трето, що се отнася до обстоятелството, посочено от запитващата юрисдикция, че някои граждани на Обединеното кралство като ЕР са лишени от правото си да гласуват в Обединеното кралство, съгласно посоченото в точка 44 от настоящото решение правило, по силата на която гражданин на тази държава, който пребивава повече от петнадесет

години в чужбина, вече няма право да участва в изборите в посочената държава, следва да се отбележи, че това обстоятелство произтича единствено от разпоредба на правото на трета държава, а не от правото на Съюза. Поради това то не е релевантно за преценката на валидността на Решение 2020/135 (решение от 9 юни 2022 г., Préfet du Gers I, C-673/20, EU:C:2022:449, т. 101).

- 71 Следователно при разглеждането на първия въпрос не се установяват обстоятелства, които да засягат валидността на Решение 2020/135.

По съдебните разноски

- 72 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

- 1) **Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, прието на 17 октомври 2019 г. и влязло в сила на 1 февруари 2020 г., разгледано във връзка с Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че от оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз на 1 февруари 2020 г. гражданите на тази държава, които са упражнили правото си да пребивават в държава членка преди края на преходния период, не се ползват с правото да избират и да бъдат избирани в изборите за Европейски парламент в държавата членка, в която пребивават.**
- 2) **При разглеждането на първия преюдициален въпрос не се установяват обстоятелства, които да засягат валидността на Решение (ЕС) 2020/135 на Съвета от 30 януари 2020 година относно сключването на Споразумението за оттегляне на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия.**

Подписи